

KRONIKA

MARTA HARTENBERGER*, MONIKA PEPLIŃSKA**

UNIwersYTET KAZIMIERZA WIELKIEGO W BYDGOSZCZY

IX Ogólnopolska Konferencja Naukowa z cyklu *Miasto – przestrzeń zróżnicowana językowo, kulturowo i społecznie*. *Kulinarium w językowo-kulturowym obrazie miasta i wsi, Bydgoszcz, 29 września – 1 października 2022 roku*

doi: <https://doi.org/10.31286/JP.00519>

Już po raz dziewiąty w Bydgoszczy w dniach 29 września – 1 października 2022 roku odbyła się konferencja z cyklu *Miasto – przestrzeń zróżnicowana językowo, kulturowo i społecznie*. Tegoroczna edycja poświęcona została kulinariom w językowo-kulturowym obrazie miasta i wsi. Miejszem obrad był budynek Wydziału Językoznawstwa Uniwersytetu Kazimierza Wielkiego w Bydgoszczy. Wydział ten wraz z Katedrą Stylistyki i Pragmatyki Językowej był organizatorem wydarzenia naukowego, które skupiło badaczy różnych dyscyplin naukowych z siedmiu ośrodków w Polsce: Poznania, Gorzowa Wielkopolskiego, Warszawy, Krakowa, Szczecina, Rzeszowa, Bydgoszczy. Wśród uczestników znaleźli się zarówno naukowcy od lat biorący udział w konferencji z cyklu *Miasto*, jak i goście, którzy przyjęli zaproszenie po raz pierwszy. Interdyscyplinarny charakter „miejskich” konferencji pozwala spojrzeć na problematykę miasta (i wsi) z szerszej – wieloaspektowej – perspektywy, co znajduje odzwierciedlenie w programie konferencji, w którym uwzględniono obrady plenarne i obrady w sekcjach.

Tegoroczną konferencję otworzyli: Prorektor ds. Finansów i Organizacji UKW Zbigniew Bukowski, Dziekan Wydziału Językoznawstwa Magdalena Czachorowska oraz Kierownik Katedry Stylistyki i Pragmatyki Językowej Małgorzata Świącicka. Pierwszej – plenarnej – części przewodniczyła M. Czachorowska (UKW). Referat inauguracyjny wygłosił Aleksander Mikołajczak (Uniwersytet im. Adama Mickiewicza w Poznaniu) nt. *Motyw spożywania posiłku w Iter Romanum Macieja Kazimierza Sarbiewskiego SI*. Elżbieta Skorupska-Raczyńska (Akademia im. Jakuba z Paradyża w Gorzowie Wielkopolskim) zaprezentowała *Językowo-kulturowy obraz stołu w polszczyźnie*, a Mariola Walczak-Mikołajczakowa (UAM) przybliżyła uczestnikom konferencji *Nazwy potraw w polskim i bułgarskim przekładzie powieści Elif Şafak Bękart ze Stambułu*.

Kolejnym obradom plenarnym przewodniczyła E. Skorupska-Raczyńska (AJP). Wygłoszone w tej części referaty miały charakter leksykalny i onomastyczny, a dotyczyły kolejno: różnic

* m.hartenberger@wp.pl; ORCID: 0000-0003-3697-1178

** monika79@ukw.edu.pl; ORCID: 0000-0003-4658-9343

językowych (semantycznych) i kulturowych między pojęciami *kartofle* i *ziemniaki* (Mirosław Bańko (Uniwersytet Warszawski), *Kartofle i ziemniaki w języku i kartach dań*), kulinariów utrwalonych w bydgoskich nazwach ulic (M. Czachorowska (UKW), *Kulnaria w nazewnictwie miejskim Bydgoszczy*) oraz nazw poznańskich lokali gastronomicznych (Małgorzata Witaszek-Samborska (UAM), *Nazwy lokali gastronomicznych we współczesnym mieście (na przykładzie onimii poznańskiej)*). Tematy okazały się niezwykle interesujące i inspirujące do żywej dyskusji. Słuchacze odwoływali się do własnych doświadczeń językowych i kulinarnych. Pierwszy dzień konferencji zakończono uroczystą kolacją, która stała się okazją nie tylko do wymiany myśli naukowych, ale również do mniej formalnych rozmów w kuluarach.

Kolejny dzień konferencji rozpoczęto od obrad plenarnych, którym przewodniczyła M. Witaszek-Samborska (UAM). W tej części referaty wygłosili: Tadeusz Wolsza (UKW), *Więzienne wigilie (1945–1956)*, Mirosława Wronkowska-Dimitrowa (UKW), *Z historii elementów pola semantyczno-leksykalnego pożywienie*, Ewa Młynarczyk (Uniwersytet Pedagogiczny im. Komisji Edukacji Narodowej w Krakowie), *Kategoria biedy we współczesnym nazewnictwie kulinarnym* oraz Włodzimierz Moch (AJP), *Dziecięca i młodzieżowa leksyka kulinarna – rekonesans*. Podczas przerwy kawowej uczestnicy konferencji mogli zapoznać się z publikacjami Wydawnictwa Uniwersytetu Kazimierza Wielkiego na przygotowanym specjalnie w tym celu stoisku. Po przerwie odbyły się obrady w sekcjach. W sekcji A wystąpili kolejno: Weronika Gocłowska (Uniwersytet Szczeciński), *Kontekstualizacja użycia nazwy barszcz ukraiński w mediach społecznościowych po 24 lutego 2022 roku*, Michał Szczyszek (UAM), *W każdym mieście jest „Sowa i przyjaciele”. O czym się mówi w polskim parlamencie, mówiąc o ośmiorniczkach, pasztetach, bigosach?* oraz Rafał Zimny (UKW), *Językowo-kulturowy obraz cebuli w polszczyźnie*. Referaty wygłoszone w sekcji B dotyczyły rozważań na temat szeroko pojmowanych kulinariów, a mianowicie: interpretacji mechanizmów perswazyjnych stosowanych w nazwach potraw (Justyna Majchrowska (Uniwersytet Rzeszowski), *Perswazyjne środki językowe w nazwach potraw Podkarpacia*), miejsca leksemu *kuchnia* w polach tematycznych współczesnej polszczyzny (Monika Peplińska (UKW), *Leksem kuchnia we współczesnej polszczyźnie*), nazw bydgoskich lokali gastronomicznych (Aleksandra Majka (UKW), *Nazewnictwo lokali gastronomicznych w Bydgoszczy*). W sekcji C referenci podjęli zaś zwłaszcza kwestię ciągłości tradycji i zagadnienie regionalizmów: Swietłana Gaś (UAM), *Ciasteczka cieszyńskie jako element budowania tożsamości regionalnej. Jakościowa analiza dyskursu prasy lokalnej Ustronia i Cieszyna*, Krzysztof Kołatka (UKW), *Kaszka fraszka, jarzyna perzyna, chleb trawa, mięso potrawa, czyli o nazwach produktów i potraw mięsnych w gwarach Krajny*, Michalina Surma (UAM), *Iść na pachtę, szaber czy kradziejkę? – regionalne nazwy nielegalnego zbioru owoców*. W części poobiedniej, której przewodniczyła Agnieszka Rypel (UKW), wygłoszono następujące referaty: Adrianna Seniów (US), *Językowo-kulturowy obraz argentyńskiej sztuki kulinarnej w prozie Józefy Radzywińskiej*, Przemysław Wiatrowski (UAM), *Kulnaria w indonezyjskiej frazeologii*, Ewa Greser (UAM), *W gościnie u rodziny Below – poznańskie realia lat 1859–60*, Marta Hartenberger (UKW), *Co jedzą Polacy w podręcznikach do nauki języka polskiego jako obcego?* Podczas obrad plenarnych, moderowanych przez M. Bańko (UW), wysłuchano trzech wystąpień: Jolanty Ignatowicz-Skowrońskiej (US), *Wariantywne wyrażenie piąta*,

siódma, dziesiąta, dziewiąta itp. woda na, po kisielu w *słownikach i tekstach*, Anny Paluszak-Bronki (UKW), *Słownictwo kulinarne w świetle terapeutycznej funkcji pożywienia* oraz Pawła Nowakowskiego (UAM), *Językowe i parajęzykowe elementy urbanosfery. Od fonetyki opisowej do ekolingwistyki*. Drugi dzień konferencji zakończył się koncertem w Kujawsko-Pomorskim Centrum Kultury.

W ostatnim dniu konferencji ogłoszono 6 referatów. Obradom plenarnym przewodniczyła M. Walczak-Mikołajczakowa (UAM). Ewa Górecka (UKW) (*Jedzenie i jego funkcje w prozie Joanny Bator*) oraz Danuta Jastrzębska-Golonka (UKW) („(...) za dużo, aby umrzeć, a za mało, aby żyć” – językowy obraz jedzenia jako potrzeby, symbolu i formy tortur w memuarystyce Polaków walczących o Niepodległość) podjęły podczas nich tematykę jedzenia w literaturze. Konkluzją wystąpień było stwierdzenie, że obrazy potraw oraz biesiadowania pełnią różne funkcje i są silnie związane z językiem oraz obszarami kultury. W kolejnych wystąpieniach autorzy przedstawili wyniki badań nad słownictwem kulinarnym pochodzącym z bydgoskiej prasy z początku XX wieku (A. Rypel (UKW), *Co i kiedy pito oraz jadano w Bydgoszczy na początku XX w. na podstawie „Dziennika Bydgoskiego” z lat 1908–1914*) oraz dotyczących tradycji kulinarnych w regionie wielkopolskim (Błażej Osowski (UAM), *Świętowanie a tradycje kulinarne Konina*). Kolejne referaty o charakterze onomastycznym dotyczyły pseudoapelatywów w nazwach lokali gastronomicznych (Piotr Tomasiak (UKW), *Pseudoapelatywy w nazwach lokali gastronomicznych*) oraz nazw postapokaliptycznych (Samuela Tomasiak (UKW), *Nazwy postapokaliptyczne. Wstęp do badań*).

Całość podsumowała M. Świącicka (UKW), dziękując wszystkim uczestnikom oraz współpracownikom z Katedry Stylistyki i Pragmatyki Językowej – współorganizatorom konferencji. Sformułowała ponadto temat X jubileuszowej konferencji z cyklu *Miasto*, tj. *Praca w językowo-kulturowym obrazie miasta/wsi*.

Podczas konferencji ogłoszono 33 referaty, w których podjęto szeroko pojmowaną tematykę kulinarną. W proponowanych wystąpieniach uwzględniono ujęcie diachroniczne, synchroniczne, a także zróżnicowanie środowiskowe, zawodowe oraz subkulturowe. Kategorię kulinariów należy traktować jako nieodłączny element przestrzeni miejskiej (i wiejskiej). Dokonano przeglądu i klasyfikacji nazw lokali gastronomicznych różnych miast. Zaprezentowane zostały regionalizmy, które stały się przedmiotem dyskusji językoznawczej. Temat kulinariów okazał się pretekstem do rozważań nad językiem zarówno w kontekście lokalnym, jak i globalnym, a ponadto inspiracją do namysłu nad obecnością i funkcjonowaniem kulinariów w różnych typach tekstów.